

UcraÃna, entre Rusia e a UniÃ³n Europea

Description

O dÃa 21 de novembro de 2013 o Goberno ucraÃno, co presidente Viktor Yanukovich á cabeza, asinarÃa un decreto polo que os preparativos para a firma do Acordo de Asociaci3n entre o paÃs eslavo e a Uni3n Europea (UE) quedaban suspendidos.

O dÃa 21 de novembro de 2013 o Goberno ucraÃno, co presidente Viktor Yanukovich á cabeza, asinarÃa un decreto polo que os preparativos para a firma do Acordo de Asociaci3n entre o paÃs eslavo e a Uni3n Europea (UE) quedaban suspendidos.

O Acordo de Asociaci3n, que suporÃa un achegamento entre a Uni3n e UcraÃna a nivel comercial e enerx3tico, levaba presente de xeito oficial na axenda polÃtica europea dende o ano 2008, semellando no ano 2013 que finalmente un achegamento entre ambas partes poderÃa ser posible. Sen embargo, este proceso serÃa interrompido debido, en parte, ao arresto da que fora primeira ministra de UcraÃna no anterior Goberno, Yulia Timoshenko, que provocarÃa reacci3ns e crÃticas a nivel internacional e a nivel europeo contra o Goberno de Kiev. A propia Uni3n Europea ademais de denunciar o caso e mostrar a súa preocupaci3n, anunciarÃa a trav3s do Consello da Uni3n Europea a UcraÃna unha serie de condici3ns a cumprir en clave de reformas xudiciais, electorais e constitucionais como requisitos para poder avanzar no proceso de firma do Acordo.

A pesares de que a Verkhovna Rada, a CÃmara Parlamentaria de UcraÃna aprobarÃa unha resoluci3n onde se incluÃan esas reformas propostas pola Uni3n Europea e se declaraba a intenci3n de aplicalas, o presidente Yanukovich negociaba mentres tanto con Rusia, a posible entrada nunha futura Uni3n Aduaneira EuroasiÃtica. Esta Uni3n serÃa un proxecto alternativo 3 Uni3n Europea, encabezado polo presidente da Federaci3n Rusa, Vladimir Putin, do que forman actualmente parte a propia Rusia, Bielorrusia e Kazajist3n.

Neste punto, UcraÃna e polo tanto, o Goberno de Yanukovich, estaba situado no medio de dous eixes de poder a nivel internacional, tanto a escala xeogrÃfica, como a escala polÃtica e econ3mica como son Rusia e a Uni3n Europea. Por un lado existÃa a vontade de cumprir cos requisitos impostos dende Bruxelas, posto que o Acordo suporÃa unha mellora nas exportaci3ns debido 3 entrada na zona de libre comercio, pero por outro lado, as presi3ns dende Mosc3 facÃan dudar ao Presidente ucraÃno. Cabe comentar que nese momento o comercio internacional de UcraÃna estaba dividido principalmente entre a Uni3n Europea e a Federaci3n Rusa, representando cada unha delas un terzo do comercio internacional ucraÃno.

Neste contexto, a toma de decisi3ns do Goberno ucraÃno era canto menos complexa, estamos a falar de que optar por un lado ou por outro poderÃa provocar graves efectos a nivel comercial. Desta forma, a decisi3n final e de Ãltima hora por parte do presidente Yanukovich foi cancelar os preparativos para a firma do Acordo de Asociaci3n, propoÃndo a creaci3n dunha comisi3n a tres bandas entre UcraÃna a UE e Rusia para negociar unha posible soluci3n.

Esta comisi3n a tres bandas serÃa escasamente produtiva, coas negociaci3ns estancadas e a negativa das autoridades europeas a sentarse a negociar con Rusia, a oposici3n ucraÃna, claramente posicionada cara o achegamento 3 Uni3n Europea, comezarÃa a convocar mobilizaci3ns e protestas contra o Goberno de Yanukovich. Estas protestas que se levar3n a cabo principalmente na capital e que se coñecer3n posteriormente como o Euromaidan, durar3n catro meses nos que ser3n rexistradas numerosas vÃtimas mortais, desaparecidos e un gran n3mero de feridos. As protestas rematar3n en febreiro de 2014, coa destituci3n do poder por parte da Verkhovna Rada a Viktor Yanukovich, sendo reemprazado por un novo Goberno interino e sendo convocadas unhas novas elecci3ns para maio dese mesmo ano.

Ata o de agora podemos observar como a crise derivada da suspensi3n da firma do Acordo de Asociaci3n levarÃa a UcraÃna a vivir unha serie de episodios que sumir3n ao paÃs en protestas, manifestaci3ns e cambios no goberno, pero a cuesti3n non rematar3a aÃ.

A pesares de que a nivel internacional poderÃa semellar que a poboaci3n ucraÃna estaba unida a favor do achegamento

cara a Unión Europea, maioritariamente na zona Este do país a realidade era diferente. Esa realidade cambiaría dun xeito máis radical coa destitución de Yanukovich, que provocará certo caos e enfado en certas zonas do país onde o presidente contaba cun alto respaldo, dúas desas rexións serán a República Autónoma de Crimea, península situada ao sur do país e a rexión de Donbas, ao este de Ucraína e fronteiriza con Rusia. Cabe destacar que ambas rexións contan con certas peculiaridades dentro do territorio ucraíno, a nivel lingüístico, posto que son as dúas rexións do país nas que o porcentaxe de falantes de ruso como lingua nativa supera aos falantes de ucraíno como lingua nativa e a nivel étnico, destacando o caso de Crimea, onde 6 de cada 10 cidadáns se recoñecen así mesmos como rusos.

Cabe destacar que as propias protestas do Euromaidan provocarían nas rexións ao Este do país entre as que se atopa a rexión de Donbas, un descontento maioritario na poboación. Estas rexións ao Este do país que eran contrarias ás protestas, eran ademais un bastión electoral do propio partido de goberno de Yanukovich, o Partido das Rexións.

A destitución de Yanukovich será outro dos elementos clave para entender o aumento das tensións tanto en Donbas como en Crimea, rexións nas que unha parte maioritaria da poboación xa mostraba o seu rexeitamento previamente contra as protestas do Euromaidan, rematando por saír ás rúas de forma masiva tralo cambio de goberno. Estas protestas derivaron tamén do proxecto de lei aprobado pola Verkhovna Rada que pretendía retirar o status oficial e a protección á lingua rusa, a pesares de que finalmente non foi aprobada, provocaría un gran descontento en ambas rexións, que como vimos son maioritariamente ruso falantes. Todas estas cuestións xerarían no país ucraíno un clima de tensión e división que se ben levaba presente un tempo, nunca chegara a mostrarse dun xeito tan claro e contundente.

A evolución das protestas e mobilizacións en Crimea e na rexión de Donbas marcarían camiños moi diferenciados para ambas rexións, unidas por un factor común, a intervención militar rusa en territorio ucraíno.

APARTADOSTEMATICOXEOGRAFICOS

Europa

ETIQUETAS

Galicia internacional

IDIOMA

Galego

INVESTIGACION

Relacións Internacionais

Date Created

Setembro 17, 2021

Meta Fields

Autoria : 4173

Datapublicacion : 2021-09-17 00:00:00

Subtitulo : O artigo corresponde á primeira das catro partes da serie "Ucraína e Rusia: crise no este de Europa" na que se analiza a Crise de Crimea e a Guerra de Donbas